

KĘDY (1173) *pron i cn*

pron (1164), *cn* (9).

-ę- (1100), -ą- (21), -e- (15), -a- (15), -an- (11), -en- (10), -ye- (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XIX w.

I. Zaimek przysłówkowy (1164) :

1. Wskazuje na miejsce w najszerszym pojęciu: gdzie; ubi Mącz, Cn; alicubi, uspiam, usquam, ut Cn (889) :

A. Pytajny (105) :

1) W zdaniu pytajnym (28) :

a. W pytaniu niezależnym [w tym: w pozycji inicjalnej (18), na dalszej pozycji w zdaniu (8); „kędyby” (1)] (26) : Vkałz piłmo Święte profzę cię? Kędyś to wytzytał *KrowObr* 12; *RejZwierc* [233]v; Zaż nie dżieśięć ielt oczyśionych? á dżiewięć kędy łą? *WujNT Luc* 17/17; *CiekPotr* 87; *GosłCast* 67 [2 r.].

a) W tytułach, marginesach, spisach treści (6) : Kędy ielt Kościoł poświęcony. *KrowObr* 102v *marg [idem]* Ssv; *WujJud* 14v *marg*, L12.

Szereg: »kędy a (i) jako« [szyk 1 : 1] (2) : *RejPos* 143 *marg*; Iáko y kędy śiadác v łtołu ná kołácyej. *WujNT Luc* 14 *arg*.

α. W pytaniu retorycznym (14) : Gdzie to/ kędy się więc oni podzieią którzy nápotępieniéi vczą i złośliwie żyią *MurzNT* 18; *KrowObr* 116v; Y z kądże łzukác mądrołci/ á kędy ielt mieyfce rozumu? *BibRadz Iob* 28/12; *SarnUzn* D4v; *HistRzym* 83; A iákoż łie iey rozlitowác nie małz [...]/ ielli iey wždy nie naydzyełz wlpomożenia iákiego: kędyby iey rátowác/ czymżeby iey pomoc/ gdzieżby iey doktorá łzukác? *RejPos* 75; *BiałKat* 128v; Ktemu/ przydáią y to zá iednę tego przyczynę/ iż im też włzytkim zá rowne dáne łą klucze á *primatus Papae* kędy? *CzechEp* 172; *BielRozm* 4; akędy lepiej vwazniey, y bezpieczniey yz zwiętszem Rptey vczciwym, mozebydz otym Stanowiono, iako naSeimie *ActReg* 136; *GrabowSet* C2v, 12, 13v; *GosłCast* 23.

b. W pytaniu zależnym [w postpozycji] (2) : Ale mogłby go kto pytać/ gdzież wždy łłowá Bożego łzukác/ y kędy ie włáfnie vpátrzyć mamy? *NiemObr* 70; *WujNT* 435.

2) W zdaniu (lub w równoważniku zdania) dopełnie [w tym: bez zapowiednika w zdaniu nadrzędnym (68), z zapowiednikiem w zdaniu nadrzędnym (3); w postpozycji (63), w antepozycji (7), w interpozycji (1); „kędyby” (7)] (71) : On to bacząc obiezdził około miałta, przepatrzaiąc kędibi na mgleyfze było abigo tim richley dobył *MiechGlab* 56; Wiele tą łodzia po światu pływála A sam to Bóg wie, kędy niebywála. *RejŁas w.* 29; *LibLeg* 11/[322]v; theda czlowyekowy vbogiemv zgrochowa wzyáli dwv konyu, kthore Hannuřch pucher przedall, Alye nyewye kádi *LibMal* 1553/177, 1546/111v, 1547/131, 131v, 1553/172v, 1554/183v, 190; *LubPs* F2; Vkałz kędy Pan Bog przykazał tákowe rołkofzne vbołstwo? *KrowObr* 140, 202v, 203, 210; A kiedy mu powiedzwał kędy go boláło/ Iełczze łie potym bárzyey chłopiłko zdumiáło. *RejWiz* 61, 28v, 113; *RejZwierz* 140; *BibRadz* 1.Reg 26/5; *BielKron* 246v, 416v, 452v, 459; *KochSat* A4; Nie mowciefz iuz węcyej/ kędy to w piłmie ielt Bog ieden we trzech ofobach *SarnUzn* E; *HistRzym* 97, 108; *BiałKat* 123v [2 r.]; Abowiem kiedy nań wiátr powienie/ tedy go wnet nie máłz/ áni znác kędy było mieyfce iego. *GrzegŚm* 2; *Strum* D2, F3,

F4v; *CzechRozm* 18v [2 r.]; *CzechEp* 360 [2 r.]; Niewiem tedy/ kędyby takowego kościoła/ któryby nie błędził łzukać máią *NiemObr* 179, 18, 144, 173; *WisznTr* 19; *KochPieś* 48; *GostGosp* 12, 36, 38, 146; *WujNT przedm* 16 [2 r.], 25, *Mar* 15/47, *Ioann* 20/13; *SarnStat* 470, 497, 1161; Dobrze mu się wodziło. (-) Ale wżdy mów kędy? (-) We Francyey. *CiekPotr* 69; *GostCast* 65.

W połączeniach szeregowych (2): który z natchnienia Duchá S. dobrze rozumie/ kiedy/ kędy/ iáko y poki co ma być chowano. *WujNT* 463, 835.

Fraza: »nie, co wiedzieć kędy« (5 : 1): *LubPs* ff2; Po máłym czáście nie wiedzieć kędy się podziáá. *BielKron* 323, 100, 453; *CzechEp* 330; Bo áćci ptak co wiedzieć kędy on nie siędzie *KmitaSpit* C3.

Szeregi: »gdzie a kędy« (1): gdyż wiemy gdzie iest/ á kędy iest wyflawion święty Máieftat iego *RejPos* 258v.

»jako, kędy« (2): A vkaż mu jako kędy Ma oćyfczic łwe łumnienie *RejKup* Pv; *GrabowSet* V4. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»kędy i kto« (2): *CzechEp* 365; każdy dzieśiatnik może wiedzieć/ kędy/ y kto co dzieáá *GostGosp* 146.

3) *W zdaniu (lub w równoważniku zdania) podmiotowym [tym: bez zapowiednika w zdaniu nadrzędnym (2), z zapowiednikiem w zdaniu nadrzędnym (1); w postpozycji (2), w antepozycji (1)] (3) :* *KromRozm II* y3; Y Przyże mu ná pámięć z kim łpi/ ábo kędy *KlonWor* 68.

W połączenia szeregowym (1): (boć też to wiadoma kiedy y kędy y przez kogo co naprzod vkowano.) *CzechEp* 71.

4) *W zdaniu przydawkowym [w postpozycji] (3) :* A o nim ani znaku/ kędy się łam podziáá *RejJóz* B5v; áby/ dla odmiennosci Vrzędników y Pánow/ wiadomośc była/ kędy przadááią poddáni ábo ich żony. *GostGosp* 126, 114.

B. Względny (685) :

1) *Wprowadza zdanie (lub równoważnik zdania) okolicznikowe miejsca [w tym: w połączeniu z (jednym lub więcej) okolicznikiem miejsca ze zdania nadrzędnego (123); w postpozycji (183), w antepozycji (108), w interpozycji (101); „kędyby” (16)] (393) :* a nye grodzylyszmy nynaczyem yedno na swem kady sthara dawna plothy byvaly *ZapWar* 1522 nr 2279, 1529 nr 2478, 1531 nr 2469; A takiefz z polney miłosci Włfytko się łnádnie vrofcí Y ludzie by się łferzyli Snadz kędy pierwey niebyli *RejRozpr* 14; *LubPs* N5v, Y5v; Rátz nas pořádzić/ kędyś teraz s twoim Synem/ w niebiełkim páłacu Amen. *KrowObr* 171v; *Leop Lev* 14/13; *RejFig* Bb2v; *RejZwierz* 72v, 83v; á kędy łá łtarcy/ nie łzczebiec wiele *BibRadz Eccli* 32/11 [13], *Is* 36/11; *BielKron* 60; *Prot* C3, D3; *RejZwierz* Av; *BielSpr* 42v; *RejPosRozpr* c3v; *BudBib* 3.Esdr 4/36; *HistHel* D3v; á o tym więdz że tak Staw być nie może/ czyniön albo łypan: tylko kędy ziemiá tęga *Strum* N2, E4, H2, O; Lezáłes w Micháyłowie potym kędy była Archaniolá świętego Cérkiew Micháiłá. *KochJez* B4; *KlonŻal* C3v; *PaprUp* Kv; *ActReg* 44; *GostGosp* 54, 56 [3 r.], 60, 86, 98, 114, 158; *GrabowSet* Yv; *WujNT przedm* 14, s. 69, 217 [2 r.], *Ioann* 11/32; *SarnStat* 131 [4 r.]; A kędy łtąpił łzciéłzka ze krwie się czyniłá. *SiebRozmysł* H3; *KmitaSpit* C4; *KlonFlis* Dv; *KlonWor* 43.

W połączeniach szeregowych (2): y záłługi tychże świętych łwoich kędy chce/ iáko chce/ kiedy chce/ dziewná y niewymówná mocá y dobroćią nam záłéca. *BialKat* 156; *GrabowSet* Y2.

W charakterystycznych połączeniach: kędy chciał (chce(sz)) (7), należy, raczy(sz) (5).

*Połączenia: »gdzie indzie kędy« (1): Złec tãrgi bywãýã ná to w myãlteczkãch/ lepšfe gdzye indzye kędy dobrzy krãmãrze *GliczKsiqż* Mv.*

*»kędy jedno« (1): Vczynię žec fie łtãwię kędy iedno raczyłz *CzahTr* K3.*

*»odtãd kędy« (1): (*marg*) Długość y łzerokość Słowiãńłkiego narodu. (-) Od tãd kędy *Maeotis* zamulona leży *KlonŻal* A3v.*

*»ondzie kędy« (1): A ia ćiebie chwalić Boże nie przeštãnę/ Tu w ćiele y ondzie kędy z duchy łtãnę. *GrabowSet* C2v.*

*»stãd kędy« (1): Iedni z tãd/ kędy łłõnce wyłtępuie z morzã: Drudzy/ gdzie gãšnie wieczorna zorzã. *KochPs* 164.*

*»tam(że) ... kędy, tam kędy, kędy ... tam« = *ibi ... ubi Mqcz* (31 : 26 : 14): Kędy kãka tãm bywa gnoy *March*¹ A3v, A3v; *LibLeg* 11/42v; *RejRozm* 399; *MurzHist* E2; *MurzNT Mar* 5/40; *LubPs* Qv [2 r.]; Izali tãm byłã ziemia tzãrowãna/ kędy był pogrzebion Pan Kryłtus? *KrowObr* 104v, 10 [2 r.], 10v, 102v [4 r.]; Rzecze ku młodzyeńcowi/ to ten złoto iada/ A wždy widziłz nie zãwždy tãm kędy chce łiada. *RejWiz* 65v; *Leop Ps* 49/23; *RejFig* Dd; *RejZwierz* 7v; *BibRadz* I 328d *marg*; *KwiatKsiqż* L2; *Mqcz* 500c; *Prot* A4v; *SienLek* 2v; *BiałKat* 93, 101, 201; Vchoway Boże w inłzych opijãc fie krãioch/ Tãm kędy fie kochãiã w zacnych obyczãioch. *RejZwierz* 252, 271; *RejPosWstaw* [110²]v; bo łye [*wielki karp*] tãmże połõży kędy y mãły *Strum* P, E2v, E4, F2, F4v, 12 [2 r.], 14, P4v; *StryjWjaz* A2v; *PaprPan* M4v; kędy iełt kołcioł/ thãm y Duch Boży *SkarJedn* 10; *KochTr* 10; *NiemObr* 20, 26; *KochFr* 103; *KlonŻal* A2v; *WerGołc* 226; *ArtKanc* Lv, O14v; á to tãm ma bydź/ kędy wielki zbytek łłomy. *GostGosp* 82, 6, 48, 70, 98, 110, 124, 148; *GrabowSet* Y2; *WujNT Ioann* 6/62[63], s. 332, 662; *SarnStat* 131, 132, 355, 474; Iełt žiemiã ná włchod łłõncã Indiã rzekãiã/ Tãm kędy Pigmeowie niewielcy miełzkaãiã. *KmitaSpit* A2; *CiekPotr* 3; *CzahTr* A3v; *GostCast* 47.*

*»tędy ... kędy« (2): Iakom yã thady grodzyl ploth kady(m) sthal sthary ploth *ZapWar* 1523 nr 2223, 1525 nr 2158.*

*»tu ... kędy, tu kędy, kędy ... tu« (2 : 1 : 1): A pilnie fie tu modli o wybãwienie włzytkiego kołciołã łwego/ kędy mowi *LubPs* PO, A4; Kędy ciãło tu y krew *RejFig* Ee2v; *GostGosp* 18.*

*»wszedy ... kędy, wszedy kędy jedno« (4 : 1): w oknie wiehcie/ łthõł czãmletowy/ bo włzedy wzory po nim kędy fie piwo lało *RejZwierz* 61 v [*idem WerGołc*]; *BudBib Eccli* 39/35[37]; *WerGołc* 235; Vrzędnik kãždy z nowego w Iełšieni ma Inwentarz łpiłãc włzytkiego co fie rodzi/ w gumnie/ w oborze/ w ogrodźie/ w łãdu/ ná polu/ w łpiżãrniey/ y włzedy kędy iedno rzecz okaże *GostGosp* 66, 132.*

*Frazy: »kędy (jest po)trzeba« (4): *BielSat* N2; Teć rzeczy kochãiã fie w rołkazãniu iego/ á włzedy łã pogotowiu ná ziemi kędy iełt potrzebã [*super terram in necessitatem praeparabuntur Vulg*] *BudBib Eccli* 39/35[37]; *BielSjem* 38; Ná Zimę piecow zewnãtrz oprãwić kędy trzebã *GostGosp* 66.*

*»kędy się widzi« (1): widziłz/ że łãmiż haeretykowie kędy fie im widzi/ przekłãdãiã Doktory nád łãmo piłmo Boże. *WujNT* 379.*

*Szeregi: »kędy, (i) jako« [*szyk* 3 : 1] (4): *BielKron* 363; Ciãło Chriłtułowe może być kędy, y iãko raczy. *WujNT* 81 *marg*, 408, Yyyyy. [*Ponadto w połãczeniach szeregowych* 2 r.].*

»kędy i kiedy« [szyk 1 : 1] (2): y wtey` mierzem się nieraz wñ opowiadał zem gotow lidzbę cz`ynic, kiedy` ykędy wñ raczyłz *ActReg* 163; *CzahTr* A3v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

a. *Z odzieniem czasowym lub warunkowoczesnym (pojęcie miejsca często występując ze znacznym osłabieniem): gdzie i kiedy, gdzie i jeżeli (243)* : Zadny łie człowiek nye zbawi kędy łie gniew ruffy. *LubPs* N2, Y5v *marg*, gg2; Abowiem ten błędny woł/ kędy wolna trawá/ Radby y płot przełomił/ chocia y tã m zła łprãwã. *RejWiz* 190; chłopi ze wsi/ zebrałzy łie ich kilka dziełiãth thyłiãc/ biorã gwałtem w Rzymie/ y zãbijãiã kędy czego moze dołtãc *BielKron* 234v; *RejZwierc* 92v, 188v, 215v; tho iest napożytecznieyłzy łtaw/ á zwłãłzcã kędy mogã być łtawy wielkié/ ábowiem w tãkim łtãwie Rybã dobrze rołcie *Strum* D2v, B3, D2; *KochPs* 179; *KochTr* 11; *KochBr* 151; Koty narychley łzczurki wygubi/ kędy łie zãmnożã *GostGosp* 18; A kędyby doyżrzał ieden drugiego w złodzieyłtwie/ ma czworãko zãplãć *GostGosp* 90; Vrzednik kędy nãd rzekã iest/ ma nã Wiołnę łzczubłtã/ kãrpietã/ y włzelãki drob łowic *GostGosp* 100; Kędy wodã dãleko/ łtudniã lepiej miec blizu *GostGosp* 106, 24, 26 [4 r.], 40, 56, 58 (49); Aczkolwiek iãko Pãwłowi wolno było y Zydy nãwrãcãc kędy łie trãfiło *WujNT* 655; Liczbã zãlię wierzã kędy iest przy Rozdãiale opułzczona/ znãczy/ że kilka wierzow w onym Rozdãiale o tey rzeczy naydziej. *WujNT* Xxxxx, 582, 676; *SarnStat* 439, 715, 775.

W połączeniu intensyfikującym (1): łtãrãł łie o to pilnie [...] / áby był kędy á kędy mogł kłãdł twãrdy kryg á twãrde wędzidło nã tego łwowlonego ołã *RejPos* 247.

Przysłowie: Bo iãko mowiã/ Szkodã wielkiew pracy kędy mãła zmoze. *GostGosp* 18.

Połączenia: »gdzie indziej ... kędy« (1): Czemuż łobyie inych gor gdzie indziej łłukacye/ Kędy mãły pożytek nã włłfem vznawacye. *LubPs* P5.

»kędy je(d)no« (5): Bo ten łmierdzi/ by gowno/ kędy iedno łiedzie. *RejZwierz* 140; *RejPos* 211, 288; obiecuyac od Czarza pomoc na kãżdego nieprzijiãciã kendi bi ieno potrzebe miał *Paprup* C2; *GostGosp* 114.

»kędy ... przedsię« (1): á kędy Pan nie myłliw/ przedsię zãiãcã rad iada. *GostGosp* 84.

»kędy ... tam« (18): *LubPs* eev *marg*; *KrowObr* 70v; bo kędi Sprawiedliwołc przedayna/ ta^m przekłectwo wielkie *KochSat* C; *BialKat* 118v; *KochPs* 197; bo chłopi kędy nã borg piã/ tãm łie vbożã *GostGosp* 134; Snopy kędy wielkie wiãżã/ tãm po pułkopy mãiã młocic nã dzieñ: á kędy mnieyłze/ tãm po kopie iedney *GostGosp* 158., 32, 56, 62 [2 r.], 84, 140, 156; *SarnStat* 460, 638, 1284.

»kędy ... tedy, tedy ... kędy« (25 : 1): *LubPs* Z3v; A gdzie nã wielkim Bãgnie/ álbo kędyby bylo Ieżioro iãkié/ álbo wodã łtoi/ Tedy też Grundfełtu nie potrzebã. *Strum* E2v; Tãrliłkã tedy łã naleplze/ kędy nã Wsi iest iãka zlobowinkã *Strum* 03, E2v [2 r.], E3, Mv, M4v, P4v; A w wielkich folwãrcech/ kędy Pãnie Stãre piwo piãiã/ tedy tego wiecey mãiã miec/ y przychowãc. *GostGosp* 110, 14, 24, 52, 60, 74 (14); KEdy w Przywileiu álbo w zãpiłsie niemãłz ołobliwew zmiãniãki o Wożie Woiennym: Tedy łie to ma rozumiec/ że to zãwiłfo nã zdaniu Królewłkim/ álbo nã Prãwie. *SarnStat* 303, 474, 1177.

»kędy ... to« (3): *RejKup* g3v; a zwłãłzcã kędy tych łtãwów będzie kilka ieden nã drugim/ to im bywa wodã łpora. *Strum* N2; *WujNT* przedm 16.

»tu ... kędy, kędy ... tu« (7 : 3): *LubPs* Xv, Z3v [2 r.], Z4 [3 r.], aa4; *RejZwierz* 118v; *RejPos* 288; iãko mãło nie włzedy w nowym tełtãmenie Chriłtułã zowã Pãnem: y tu troche niżej/ kędy wowi [!]: Izali nie iest vczeltnictwem krwi Chriłtułowej? *WujNT* 603.

»kędy ... wszędy (a wszędy)« (2): *RejWiz* 92; Czyńże kędy możełz wżędy á wżędy gwałt przyrodzeniu śwemu *RejZwierc* 35v.

Frazy: »kędy może *itp.*« = *wszędzie i zawsze* [szyk zmienny] (105): *LibLeg* 11/4lv; *RejPs* 54v, 104v; *RejRozpr* K3v; *LibMal* 1546/116; Vkraczay kędy możełz/ wzdy śwętku swoiego *RejJóz* B6v; *RejKup* g3v; ale przegłądaiać ze z znych nieprzyacioly maia/ ktorzy miałto dziękowaniá kędy mogáć/ radzi iem załzkodzą *MurzNT* 46; *LubPs* B6v, C2v, gg2; Radbych fie co nalepiey Bołtwu tákowemu / Przypátrzył kędy bych mogł *RejWiz* 165v, 2, 22, 51, 187 [2 r.], 194v; Pod nabożną figurą/ iáko mnich s trepkámi/ Kędy może tu ryie/ by świniá pod námi. *RejZwierz* 118v, 64v, 116; Loktek [...] trapił s káthow vrywkámi nieprzyacioly kędy mogł/ nie łtaczáiąc bitwy nierowney *BielKron* 372, 355, 367v; *OrzQuin* G4; *RejAp* 120v, 175; á nas w tey powinności zołtáwił/ ábychmy mu kędy możemy dofyć czynili. *RejPos* 33, 14, 26, 27, 29v, 54 [2 r.] (55); bo mu iuz káždy y zażrzy y nie życzy/ y radby wydárł kędyby mogł. *RejZwierc* 268, 23v, 27, 35v, 76v, 90 (15); *CzechEp* *3, 166; *NiemObr* 24, 156, 172; *ArtKanc* Q3; *GostGosp* 62; Żądza wodz zdrádnny y omylny wżędy/ W łáńce twey łzkodząć/ iáko może kędy. *GrabowSet* Q.

»kędy (to) może być« [szyk zmienny] (4): Kędy to może byđz/ łtáray fie áby śwurwemi obroki gość nie odpráwował *GostGosp* 24, 24, 82, 106.

»kędy (po)trzeba« (3): tedy Grobléy popráwuy/ Táráłow/ Bałzt/ kędy czego potrzebá. *Strum* Lv; *GostGosp* 86, 164.

Szeregi: »gdzie, (a) kędy« (2): zmiłuielz fie gdzie możełz nád bliżnim świm/ á kędy możełz nędznemu vpádlemu bliżniemu śwemu [...] pomoc *RejPos* 171v; *RejZwierc* 253.

»jako i kędy« (1): y z łtárych Hiłtorykow iáśnie Pokázáć mogá. Ktorych/ iż teraz niektorzy dochodzą iáko mogá/ y kędy mogá/ do czego mnie nic *CzechEp* 166.

b. *Z odcieniem celowym: gdzie i po co* (1) : Alić idzye pochwili/ on zły chłop z motyką/ Kędyby iá podkopáć/ dzyury máca tyką. *RejZwierz* 129v.

2) *W funkcji okolicznika miejsca w konstrukcji: „mieć” + inf czasownika* (3) : ále gdy fie nie miał kędy podzieć/ proił krolá Kázimierzá áby go záchowáł v fiebie *BielKron* 356v; Iełli ich [ryb] záraz od Stáwu nie ma komu przedáć/ tedy ié zásię muśi w Stáwie záwrzéc/ bo ich nie ma kędy podziéc. *Strum* N3; *ActReg* 165.

3) *Wprowadza zdanie (lub równoważnik zdania) przydawkowe* (186) :

a. *Zastępuje okolicznik: na którym, w którym lub (o ludziach) u którego* [w tym: w nawiązaniu do Połączenia wyrazu określanego z zaimkiem wskazującym (51); w nawiązaniu do rzeczownika „miejsca” (41); w pozycji przed wyrazem określanym (4); „kędyby (11)"] (175) : woczyech szregul myal podnyesz ploth na pyerwszem myeszczv kády przoth sztal na ymyenyv regulach *ZapWar* 1510 nr 2075; Y łzedł po połáci oney/ Kędy był dom iego Pániey. *BierEz* C4v; *Collis*. [...] Gorá kędy wyno/ álbo żyto roścye *Murm* 21 [*idem BartBydg*], 30, 61, 142; *BartBydg* 30b; *FalZioł* I 47b; *LibLeg* 11/73; *LibMal* 1544/83v; *RejKup* Kv; Ty rzeczy dżiały się w Bethabarze za Iordánem kędy Ián chrcił [*ubi erat Ioannes baptisans*] *MurzNT* Ioann 1/28; *Diar* 95; *GliczKsiąż* C3, K6, L5v; *LubPs* Kv, M, N, P, Pv [2 r.], P5 marg; *GroicPorz* d3, 13; a wżákołz tylko niektore [*bluźnierstwa*] przypomionę/ y kędy ktore napifáno kartę náznátzę *KrowObr* 159, 20v, 143, 171, 177, 213v; *RejWiz* 10; Nie wchodź/

do domu kędy gody *Leop Ier* 16/5; *RejFig* Co7, Dd; *RejZwierz* 32; Y tym co byli w Hebron/ y na wżytkich inych mieyfcách/ kędy przemieżkawał Dawid y z lude^m fwem [*et in omnibus locis in quibus ambulaverat David ipse, et viri eius*]. *BibRadz* 1.Reg 30/31; Nie máłz żadnych ciemności/ áni cieniá śmierci kędyby fię fkryli ci ktorzy fię paráią złoćią [*nec umbra mortis, ut lateant ibi operantes iniquitatem*]. *BibRadz* *Iob* 34/22; Czýnili drogę po pułzczy kędy nikt nie miełzkał [*Iter fecerunt per deserta, quae non habitabantur Vulg*] *BibRadz* *Sap* 11/2, I 3a marg, *Gen* 19/27, *Deut* 18/6, I 126b marg, 4.Reg 18/8 (21); Bo tam dáléy rołpuftá/ wżeteczność/ fwawola: A kędy fye to rodzi niezczelna to rola. *KochZg* A4; Argentina taberna, Warzítát/ álbo/ Dóm kędy myńce odmieniáya. *Mącz* 15d, 11c, 84b, 97a; *SarnUzn* E4; *GrzepGeom* E2v; *HistRzym* 59v; *RejPos* 312v; *BiałKat* 6, 138v, 141, 333v, 338; A nalepieyby obrác gdzie chcelz mieyfce łobie/ Kędybychmyc połpołu mogły łłużyć obie. *HistLan* D3v; *RejZwierc* 211v, 212; *BudBib* 2.Par 1/14, 6/20, 2.Esdr 2/5, 13/5; *Strum* B3v, B4, C4, D2, Gv (8); *BudNT* *Mar* 14/14; *PapPan* A3; Vpad wiši nád grzélznymi/ Vpad nieuchroniony Nád narody przekłętymi/ Kędy Bóg zapomniony. *KochPs* 14, 72 [2 r.]; *ZapKościar* 1580/6v, 1584/50, 1586/68v; *CzechEp* 380; *KochJez* B3; pámiętáiąc ná one łłowá Páná náłzego / kędy fię nam każe wefelić *NiemObr* 5, 19, 28, 49, 52 (9); IDąc mirno libráriá/ Kędy mądre xięgi biia/ Lubimir miedzy tituły Przeczytał/ bitwá v Huły. *KochFr* 116; *KochSz* C2; *KochPropKKoch* 4; *ActReg* 18; nie ma w tym folwárku żaden chowác ná żimę/ kędy ftádo/ ále do inłzego wygnác *GostGosp* 86, 20, 70, 106, 134, 140 (9); *GrochKal* 11; *GrabowSet* M3v; Iáko w tym przykłádzie widzimy: kędy ná kazánie Piotrowe przyięli wżyscy Duchá S. przede krztem. *WujNT* 441, *przedm* 28, s. 8, 56, 60, 71 (16); iáko iest oná diwizia kędy Státut dzielá *in perfonas, res, et actiones SarnStat* *6; A tákże máią byđz vpómnieni/ áby ośiádlémi byli/ á iżby częścíeý oné mieyfcá náwiędzáli/ kędy vrzędý y dołtoienftwá máią [*ut frequentius visitent loca, in quibus dignitates habent et officia JanStat* 301]. *SarnStat* 81, 5v, 105, 233, 305, 307 (21); *WitosLut* A6; Są to przezwiłká włafne támtych kráin łkáły/ Kędy żorawie łwoie obydle mięwáły. *KmitaSpit* K; *CzahTr* F4; Acż ielt dwopożytny Pęłt/ kędy iáko żywo Hoyna żiemiá do roku dwa kroć dáie żniwo. *KlonWor* 76; *SzarzRyt* B4.

W charakterystycznym połączeniu: kędy raczysz.

Połączenia: »kędy je(d)no« (2): *BibRadz* *Ez* 34/12; muśiż ták ná wżyftkich mieyfcách wczynić/ kędyby fye ieno Pónik pokazał. *Strum* O2v.

»leda kędy« (1): Na tákiéý żiemi ledá kędyby była ledá Dolinká/ inoże Stawek zbudowác. *Strum* N2.

»tam ... kędy, kędy ... tam(o)« (4 : 3): Ołyel kędy fyth może być/ támo ná to myełcye ma idż. *March*¹ A3v; *KrowObr* 23v; *LubPs* gg4v, Bo ty wżytki perfumy co z żoładká idą/ A gdy iuż thám do głowy do tych łklepow wnida/ Kędy dułzá rozumna s fwymi łmyłły miełzka/ Wnęł rozeznác wżytkiego nigdy nie zámiełzka. *RejWiz* 120; *Strum* O4; *ZapKościar* 1582/36v; *SarnStat* 304.

Fraza: »kędy potrzeba« = *ubi oponet PolAnt, Vulg* (2): á wy powiedácie że w Ieruzálem ielt mieyfce kędy potrzebá Bogá chwalić. *BibRadz* *Ioann* 4/20 [*idem*] *WujNT* *Ioann* 4/20.

Szereg: »kędy a jako« (1): á przywodząc ie nie ináčzey iáko w głuche láfy/ kędy á iáko máią łzukác Páná łwoiego *RejPos* 52v.

b. Zastępuje podmiot: który [w tym: w nawiązaniu do Połączenia wyrazu określanego z zaimkiem wskazującym (2)] (8) : Podobny temu Státut 1569. w Conſtituc. [...] Item Stá: 47. kędy tákież odkłáda. *SarnStat* 401; A to wedle Státutu onégo kędy mówi: że Sędzia *ante prolationem* ma łtron pytać *SarnStat* 1295, 69, 452, 499, 512, 1286.

Połączenie: »kędy tam« (1) : trzeba weyźrzć w Státut Iákubá Przylufkiégo. *Lib.* 5. fol. 801. Kędy tám y Mediolánfkié Páńſtwo, miáło Moduánfkié, y Kremoneńfkié zámyka *SarnStat* 1224.

c. Zastępuje dopełnienie: którego, który, którym [w tym: w nawiązaniu do Połączenia wyrazu określanego z zaimkiem wskazującym (2)] (3) : *GliczKsiąż* L3; poſluchay tych ſłow/ ktoremi popioł tżáruięz w ſtepną ſrzodę/ kędy ták naprzod mowifz do popiołu. *KrowObr* 92.

Połączenie: »kędy ... i tam« (1): y podzyekował ſupelny ſapłaty vcziwemu Marczinowy Karwaykowy yako za tho domoſztwo Kyedi terafz sbudował y tam myełzka *ZapKościer* 1586/63v.

4) Wprowadza zdanie przydawkowe dopełniające w nawiązaniu do zaimka wskazującego: w czym, czym [w tym: „kędyby” (1)] (2) : A ono gdy fię przypátrzym piſmóm Apoſtolfkim/ nie tákowe⁶⁰ nie znaydziemy/ kędyby nabożeńſtvo Chriſtiánfkie do pewnych czáfów przywięzowác mieli? *NiemObr* 75; Drągiem to zowá kędy Port záwárto *KlonFlis* Hv.

5) Wprowadza zdanie rozwijające z własną treścią wydarzeniową, pozornie przydawkowe (78) :

a. W nawiązaniu do rzeczownika lub zaimka rzeczownego ze zdania poprzedzającego: a w tym, a tam, i tam [w tym: „kędyby” (1)] (78) : *GliczKsiąż* M; Gdyſcye ná pułfczy kuſili mnye Páná ſwoyego/ Kędy mnye wálfy oycowye z grzechem pokuffáli *LubPs* V4v, X2v [2 r.]; Weſćiefz thy niepoſlufzne flugi/ á wrzucicie ie w Ogień wietzny/ kędy będzie plátz y zgrzytanie żębów. *KrowObr* 126, 135; Dla koſćiołá twego ktory iełt w Ieruzálem/ kędy thobie Krolowie dáry oddáwác będą [*In templo tuo in Ierusalaim tibi offerent reges munera*]. *BibRadz Ps* 67/30; Y náznáczyłeſ iednę część Behemotowi [...] áby miełzkał w niey/ kędy iá obthoczyło tyfiác gor [*ubi sunt montes mille Vulg*]. *BibRadz 4.Esdr* 6/51, *Deut* 2/10, *Ps* 80/6, I 336b *marg*, 351a *marg*, 418d *marg*, 3.*Esdr* 6/23[24], 1.*Mach* 6/63; wrzucon iełt ná morze/ to iełt/ ná nędzę tego ſwiáta/ kędy pływáł przez wiele czáfów. *HistRzym* 40; *RejPos* 181v; *BiałKat* 131, 183v; *BudBib* 3.*Esdr* 6/23[24], 4.*Esdr* 6/51, *Tob* 14/7; Y bywa tego dofyć/ że ná wielkiéy mokrádli Stáwy buduią/ kędy o ziemię ku brániu ná Groblą trudno *Strum* E2; *BiałKaz* M2; *ZapKościer* 1580/11; *NiemObr* 25, 38, 84; *PaprUp* B2; *GostGosp* 130, 142; Kto niewié/ iáko Iáfon do Kolchów żeglowáł/ Kędy ſmok nieuſpiony złoté runo chowáł? *KochFrag* 41; [*ukazał się*] Potym nád morzein Tyberyádſkim Piotrowi/ y innym ryby łowiącym kędy też owce ſwe poruczył Piotrowi. *WujNT przedm* 40; y przechodzi áż ná nowy ſwiát do Indiey/ do Ameryki/ y do Iáponiey/ kędy pierwey o niey nie ſlychano *WujNT* 103; TO powiedziawſzy Ieſus/ wyłzedł z vczniámi ſwymi zá rzeczkę Cedron/ kędy był ogród [*trans torrentem Cedron, ubi erat hortus*]: do ktorego on włzedł y vczniowie iego. *WujNT Ioann* 18/1, *przedm* 40, s. 22, 187, *Luc* 23 *arg*, *Ioann* 12/1 (33); METRIKę Státutowá przydálem ná końcu Fol. 877. kędym vrumováł y zniółł wſzytkié nieták potrzebne rzeczy z Státutu *SarnStat* 5, *7, 73, 440, 479, 651, 1225; á on do Soi przybieżał/ Kędy ze wſzytkim woyſkiem/ co iefzcie miał leżał. *KmitaSpit* C3v, C3 [2 r.]; *CzahTr* B4v, C3; *KlonFlis* F4v.

b. W nawiązaniu do sytuacji przedstawionej w zdaniu (lub w zdaniach) poprzedzającym (znaczeniowo bliskie wskaźnikowi nawiązania): a, i, przy tym (21) : *KrowObr* 202, 208; A w tym zálię vrząd ie⁶⁰

Kápłáńfki okáuie/ gdy im błogogosláwi [!] y dzieięćinę bierze. Kędy oto iest w niem figurá Krystulá páná. *BibRadz* I 8a *marg*; gdyż ia dziś nie ciągnę przeciwko tobie/ ále przeciwko domowi mnie odpornemu/ kędy mi Bog rofkazał [*et Deus dixit*] ábym ię pośpiefzył *BibRadz* 2.*Par* 35/21, *Eccli* 51 *arg*; *Strum* P4v; *ActReg* 85 [2 r.]; Naydzie ię tákich odmian więcey we wżytkim Nowym testámenćie: Ktore vyżrzyfł w texćie tákim znákiem náznáczone ” ’. Kędy ná brzegu przy tákimże znáku ” przypifano lámę literę G. ktora znáczy/ że w Graeckim texćie ináczey ię náyduie. *WujNT przedm* 15; Wiecznym grzechem zowie/ ten [...] ktory nie będzie odpufzczony áni ná tym/ áni ná onym świece. Kędy ię vczymy od Márká ś. iż fá niektore grzechy nie wieczne *WujNT* 136, *przedm* 14, 32, 33, s.129, 374, 378; POCZYNA fie Procefs práwny Stárości, *Brachij Regalis*, kędy fie kończy Procefs fądu Ziemfkiego *SarnStat* 544.

Połączenie: »kędy tam« (4): *BiałKat* 118v; wftánąc z grobow ku zbáwieniu/ á wiecznemu osławieniu. Kędy iuz tám żadne lkánie/ nie będzie, y nárzekánie *ArtKanc* F19, O14v; Przeto ołobné księgi *Extrauagantes*, intitułował/ kędy tám té Dekretá zniófl/ ktorych *in methodu*^m nie mógl záwrzéc. *SarnStat* 4.

6) *Wprowadza zdanie podmiotowe* (1) : kędy co pobudowano/ po nápráwiano/ wżyftko iemu źle *Strum* R2v.

7) *Wprowadza zdanie dopełnieniowe* (1) : Prawdác yeft iżci y w Polfće okrom Krákwofkyey Akádemiey fzkoły fá/ ále o toć idzye kędyby był dobry preceptor. *GliczKsiąż* Mv.

C. *Nieokreślony; wskazuje na jakiegokolwiek, bliżej nie określone miejsce: gdzieś, gdziekolwiek* [w tym: w połączeniu z dodatkowym (jednym lub więcej) okolicznikiem miejsca (30)] (97) : Zafię krom wyłózenia boláczki, iżby miał w bokoch, albo kędy na infzych fthronach ciála ftrzekanie/ kłocie. *FalZiol* V 66v, I 133a; *LibMal* 1548/142; *MurzHist* B3; Zafz yeft kędy rowny Bog tobye miły Pánye *LubPs* T2, G2v, aa5; Infze pieniądze od trzech Złotyeh obráćią częfć ná Pifárzá/ częfć do wyfłzżego Práwá/ częfć fłudze ktory Rotuł odnośi/ iáko kędy Zwyczáy niefy. *GroicPorz* bb 3v; Náđ to iefzcze od nich pytáią/ iefli by kędy co więcey kráđżionego záchowáli *GroicPorz* kk2v, c3v, i4v, p2, p4v, q2v, bb3v, 11; *KrowObr* 12v, 50v, 72v; Niechayżec iedno kędy workiem zábrzákáią/ Prętko fie záfię zleçą by do miodu pçzoły *RejWiz* 13v; *Leop* 1.*Reg* 20/5, 2.*Reg* 15/28, 3.*Reg* 18/5, 3.*Mach* 4/3; *BibRadz* *6; *BielKron* 9v, 90v, 138, 140v; *KwiatKsiąż* E, 12; *RejPos* 330v; *BiałKat* 328v; Pátrzáy iefliżeś ftychał álbo czytał kędy/ Iáką oni chytrófią poliadáli wżędy. *RejZwierc* 242; *WujJudConf* 259v; *RejPosRozpr* c2v; *Strum* N3v, P.4v; *CzechRozm* 44 [2 r.], 63, 130v, 147; *PaprPan* L; *SkarŻyw* 22; Bo gdyć kędy dáleko ná ftronie miefzkáiącyeh ćierpieć nie może: á iákoby ie v siebie ćierpiał? *CzechEp* 59; Bo ia tego nic nie pámiętam/ áby kędy pińmo ś. ták mowić miáło. *CzechEp* 143, *3v, *4, 61, 68, 73 (16); Przydzie go im kędy ná powietrzu fzukác *NiemObr* 179, 31; BYch wiedział/ iż dziś kędy pláci fátetek/ Nálazłby go téz y v mnie doftátek. *PudłFr* 23; *ArtKanc* Q3v; *BielRozm* 9, 28; flichaneli tho okrucienstwo kendi. *PaprUp* L2v; y choć ná wodzie fiedzi/ tám opátrznófią y rzádem wżyftkiego więcey niż kędy. *GostGosp* 70, 22, 90, 98, 152; *GostGospSieb* +4; Alberté/ vpátruy ty/ fáli konie kędy. *WyprPl* A4; *WujNT przedm* 18, s. 115, 516; *CzahTr* I3v; Zechćieyże nam náráić/ kędy zgebę chlebá. *PaxLiz* D; *KlonWor* 58; Máiąc tedy troche [!] pińm tákowyeh brátá mego/ oczekiwálem z niemi/ ázaby fie ich więcey kędy miedzy ludźmi vczonemi náleść mógló. *SzarzRytJSzarz nlb* 2v.

Połączenia: »leda kędy« (2): tedy nic nie dba/ ledá kędy ziemię rofypuie *Strum* F3; *GrabowSet* Vv.
»tam kędy« (1): Oflawiony o iákie złoczyństwo/ gdy by fye przed kim zeznał tám kędy ná ftronie nie v Sądu *GroicPorz* hh4.

Zestawienie: »kędy indzie(j)« (6): *KochZg* B; Ponieważ częłto Papieżowie Rzymficy/ wynořili fię z Rzy^{mv}/ y kędy indziej miełzkáli *NiemObr* 53, 54; Ták teź przekłęty ieft/ ktorykolwiek okázuie y záleca kořciół kędy indzie/ á nie w fpołeczności wlyzytkich narodow. *WujNT* 297, 425; *CzahTr* A3.

Szereg: »kiedy, (i) kędy« (6): *Strum* Cv, H3, Q4; *CzechEp* 73; iz fię fchadzamy/ na mieyfcu tákiem/ iákiego nam Pan Bog kiedy/ y kędy wzyčzác raczy *NiemObr* 23, 54.

**** Bez wystarczającego kontekstu (2) :** Sicunde, Iefli kiedy/ álbo yefli kędy. *Mącz* 391c; Ubi adverbium loci, Kędy/ gdzie. *Mącz* 476c.

2. Wskazuje na kierunek lub cel: dokąd, w którą stronę, do czego, na co; ubi *Vulg, JanStat, Cn; quo Vulg, Cn; aliquo, aliquorsum, quonam, quopiam, ququam, quorsum, uspiam, usquam* *Cn* (134) :

A. Pytajny (25) :

1) W zdaniu pytajnym (5) :

a. W pytaniu niezależnym [w tym: w pozycji inicjalnej (2), na dalszej pozycji w zdaniu (1)] (3) : Kędy fię vdałz nieboże? do Dworu? *ProtStoj* Ev; *Strum* I; A wy piękne Chárytes/ kędy fię śpiełzyćie/ Dokąd idźiefz Orphee/ gdzie drogę czynićie? *SapEpit* B3.

b. W pytaniu zależnym [w postpozycji] (2) : pytay fię oney cnotliwey tłufzczye/ kędy idzie *RejPos* 68v.

Szereg: »skąd a kędy« (1): pytáli go fład ieft á kędy chce. *BielKron* 92.

2) W zdaniu (lub w równoważniku zdania) dopełnie [w tym: w postpozycji (17), w interpozycji (1); „kędyby” (1)] (18) : *BierRaj* 16; *PatKaz II* 63; *RejKup* bb3; Niewiem kędy pirwey fię obroćić *BielKom* F8; mufiála nyebogá precz vftápić nic nyemáyac/ áni wyedzac kędyby fye fklonić myála. *GliczKsiqz* B2v; Iuź teź wiefz kędy idzyefz/ iz do Pána fwego *RejWiz* 106, 192; *RejFig* Bbv, Dd5; *BielKron* 318v; A ták gdy iuź pan młody przydzie do lat fwych dořkonálfzych/ tho ieft/ do lat wieku řredniego/ nielza iedno iz fię iuź muři ftárác kędy dáley fwe kołá toczyć ma *RejZwierc* 30v; *Strum* B2v, O2; Nie trzebá mi fię wiele dowiádowác/ Kędy ty chodźifz/ doktorze/ miłowác *KochFr* 62; Baczę iá kędy ty zmierzálz *GórnRozm* B; *WujNT Ioann* 12/35.

Fraza: »nie wiedzieć kędy« (1); thák iz thylko řzeř Naw do Vlifybony przyźłó od dwunałci/ ktore potoneły iedny z ludźmi drugie rořpędził wiátr niewiedzieć kędj *BielKron* 454v.

Szereg: »skąd i kędy« (1): Wyfzedłem od oycá/y przyřzedłem ná řwiát/ otóřz iuź rozumiey/ fład wyfzedł/ y kędy przyřzedł. *BialKaz* G4v.

3) W zdaniu przydawkowym [w postpozycji; „kędyby” (1)] (2) : abowiem tak pysche kiedi nanie naczyskaly panowie yz radi dořtacz miemogła kędibi ym tego czo oniy radzyly bez szkodi znyknacz mogła. *LibLeg* 11/40v.

Szereg: »jako a kędy« (1): A powiecz mi fwą ptawá [!] myřł Iako a kędy ją mierzję *RejKup* f3v.

B. Względny (92) :

1) Wprowadza zdanie (lub równoważnik zdania) okolicznikowv miejsca [w tym: w połączeniu z (jednym lub więcej) okolicznikiem miejsca ze zdania nadrzędnego (17); w postpozycji (39), w interpozycji

(19), w antepozycji (10); „kędyby” (3)] (68) : *BielŻyw* 153; *LibLeg* 10/59v; Iuż mię wiedz kędy raczyfz ia idę za thobą *RejJóz* Q, Lv; Wierę więc niechay lata iuż kędy chce fławá *RejWiz* 22; Miedzy nimi pan fiedzi/ pfiá głowá v niego/ A kędy fie obeźrzy/ wárczy ná káždego. *RejWiz* 166v, I3v, 38v; *OrzList* c2v; *UstPraw* I; Kędys poźrzał/ wżytek ná pyęc gráni vładzony. *KochZuz* A2; *RejZwierc* 62v; fkoro ty iedno Polakowi czcią zágroźifz/ iuż go wiedz kędy chcefz *OrzRozm* Lv; *KwiatKsiąż* A2, 02; *RejPos* 130, 247; *RejZwierc* 58, 183; *BielSpr* 66v, 69v [2 r.]; *Strum* B3, Dv; Niechay idą/ kędy wołá. *KochPs* 123; *MWilkHist* G3; *CzechEp* 58; *PaprUp* K3v; *GostGosp* 108; Gdyś był młodźym/ fames fię opáfował/ y chodźifes kędyś chćiał [*et ambulabas ubi volebas*] *WujNT Ioann* 21/18; wolno mu ie będzie wygnác przez gránice do cudzýy źemie kędy chce/ bez wżégo hámowánia *SarnStat* 1233, 445; *KmitaSpit* C5; *CiekPotr* 21; *GosłCast* 66; *PudłDydo* [B6].

W charakterystycznych połączeniach: kędy chce(sz) (-ę, -ą itp.) (25), *raczy(sz)* (3), *wołq.*

Połączenia: »kędy jedno« (2): by nam iedno kto ledá czacźko vkazał/ damy fie wieść ná powodzie kędy iedno kaźá. *RejZwierc* 194v, 102.

»tam kędy, tam ... kędy« (4 : 3): *RejWiz* 191; Bogacź nie gdy chce idzye álbo iedzye/ Lecź tám kędy go potrzebá powiedzie. *RejZwierc* 226v, 28v; *OstrEpit* A3; *LatHar* 632; *SarnStat* 239; *CiekPotr* 47.

»kędy ... tędy« (2): *RejWiz* 5v; owłzem czuły kędy Páftérz fkaże/ náfkoczą y pałtwią fie tędy. *GosłCast* 66.

»kędy ... tu« (2): Kędy chcefz tu się wierć *BierEz* S2v; *RejZwierc* 28v.

»wszędý (a. wszędzie) kędy, kędy ... wszędý« (2 : 1): Boć ten człówiek kędy poydzie/ O nas wżędý mowić będzie *BierEz* G4; Nas też wżędzye kędy chcefz obroćifz *BielKom* A2v; *Strum* I.

Przysłowie: Duch kędy chce wieie [*Spiritus ubi vult spirat*] *WujNT Ioann* 3/8 [*idem*] s. 314.

Frazy: »kędy chćieć« (1): A co nád té iedenaście tyśięcy beczek foli będzie mógl mieć/ to mu wolno będzie kędy chćieć fpuścić/ y przedawác *SarnStat* 395.

»kędy może (a. mógl)« (3): *RejJóz* C5v; Vkaże to s połtawy káždy bárzo fnádno/ Iźby to kędyby mógl bárzo rad obroćif *RejWiz* 174; *Strum* I.

»kędy oczy niośły« (1): Co Heliafá [...] przywiodło/ że vćiekał kędi go oczy niośły przet Iezabel Kroliowam Izráelfkam *BiałKaz* Bv.

»kędy (jest) potrzebá« (4): Połtępuyze iuż dáłý z wagą kędyć potrzebá *Strum* B4, C4v; *CzechEp* 333; *PAprUp* F2.

»kędy będzie wola« (1): niech fobie yda kedi bedi [!] bedzie wola ych *LibLeg* 10/59v.

Szereg: »kędy i kiedy« [szyk 2 : 1] (3): *BielKron* 166v, 429; przypifuiąc to Papieźowi/ iż on może/ kiedy y kędy chce ftoficę Piotrowę przenieść. *NiemObr* 54.

a. *Z odzieniem czasowym lub warunkowoczesnym: do czego i gdy lub do czego i jeźeli* (2) : Záf Tuitią obliguią y potomki, iáko bywa, kędy *reales pactiones*, iáko zową, przyłtępuią. *SarnStat* 1270.

Połączenie: »kędy ... tam« (1): Kędy gość przydźie/ *Potřebá* názwány/ Tám fkutku nie pátrź *GrabowSet* Yv.

2) *W funkcji okolicznika miejsca w konstrukcji: „mieć” lub „być” (lub elipsa tych czasowników) + inf lub tryb przypuszczający czasownika (lub elipsa)* (10) :

a. *Z inf czasownika (lub z elipsą) (9)* : Páni wzniefie podołek/ a Iátrząb wnet z grzędę/ Popadł/ mnimał by Kokołz/ iuż dáley nie kędy. *RejFig Dd2v*; Ze choćby kto chciał vciec/ nie będye miał kędy *RejZwierz 10*; *BielKron 270v*; Y czáfú ípuftu ónego Stáwu/ będziefz miał kędy Ryby Iádzác. *Strum I3v, E4v, N3 [2 r.]*; Ow nędznik baczy/ w iákie przyfzedł błędy/ Strách go zyął/ áno vciec nie máłz kędy. *KochSz Bv*; Vrzędnik ma łák przyczyniác/ roley przykopác/ ieśliże kędy ieft gnoy wozić. *GostGosp 8*.

b. *Z trybem przypuszczającym (1)* : POd ízopą się národził/ ktorego wfzyftek then Swiát był/ á wzdám nie miał/ kędyby się íkłonić miał. *ArtKanc B15v*.

3) *Wprowadza zdanie przydawkowe; pełni funkcję zaimka „który”*: do którego [w tym: w nawiązaniu do rzeczownika „miejsca” (7); w nawiązaniu do połączenia wyrazu określanego z zaimkiem wskazującym (5); w pozycji przed wyrazem określanym (1); „kędyby” (1)] (11) : Y powieśił go nád łobą/ Ku ścienie kędy legał głową. *BierEz Q3*; *BibRadz Deut 23/12*; Przidźze do iákiego práwá/ do iákiego fądu kędy chcefz áno ípráwuie íwoię rzecż vbogi liśi kolnierz *RejZwierz 70v*; *Strum D2 [2 r.]*, Pv; Godzienbyś był y pereł drogo nákupionych/ Iákie przeważni kupcy miéwáią zmieyfć onych/ Kędy ósm náuigáciy żeglarze bywáli Odpráwuia *KochPropKKoch 3*; *GostGosp 120*; *WujNT Luc 10/1*; Zá czym fię też pśi w kráiu onym obełłáli/ Kędyby fię mieli zyś mieyfće łobie dáli. *CzahTr D4v*; *ZbylPrzyg A3*.

W charakterystycznym połączeniu: kędy chcesz.

4) *Wprowadza zdanie przydawkowe dopełniające w nawiązaniu do zaimka wskazującego: do czego (1)* : Pátrrze gdyćby to zrownác kędy [rzeka] wpádłá przyfzło/ Co rozumiefz wieleby na to łokiet wyfzło. *RejWiz 145v*.

5) *Wprowadza zdanie rozwijające, pozornie przydawkowe: a w tę stronę, a do tego (2)* : To gdy vsłyfzał Iárowehám fyn Newathow/ ktory był w Micraimie kędy był vćiekł przed krolem Solomonem [qui erat in Aegypto qui fugerat a facie Selomoh regis]/ tedy fię wrocił z támtąd. *BudBib 2.Par 10/2*.

Połączenie: »tamże ... kędy« (1): Támże íiadł v Oycá ná práwicy/ kędy nań przez wiárę pátrzym wfzyfcy *ArtKanc G17*.

C. *Nieokreślony; wskazuje na jakikolwiek, bliżej nie określony kierunek lub cel: dokądś, dokądkolwiek, do czegoś, na coś [w tym: w połączeniu z dodatkowym (jednym lub więcej) okolicznikiem miejsca (8)] (17)* : *LibMal 1548/141v*; Myfli iefli w Kárybdym kędy nie záplynie *RejWiz 12, 83*; *BielKron 84v*; *HistLan E3v*; *CzechRozm 56v*; Kiedy kędy poślá álbo przewodniká Vrzędnik odpráwuie/ ma go Pánu/ Pániey/ y ítárzym łługom opowiedzieć *GostGosp 18, 32*; Albo cię kędy zániefie wiátr írogi W obce kráiny *GrochKal 11*; przydzieć fię vmknác kędy z wielką Nieśławą *CiekPotr 53, 31*; *GostCast 32*.

Połączenia: »leda kędy« (1): głowy Szczukóm záłámuią á ledá kędy we błoto kłáda. *Strum I*.

»tam kędy« (1): Nákladfzy ich [szczuk] tám kędy ná ítrónę/ to czyni do chróftu álbo do trzciny częftą przechadzkę *Strum I*.

Zestawienia: »kędy indziej« (2): iefli fię bowiem kędy indziej przeniefie/ iuż wláśnie Rzymfkim Bífkupem zwan być nie może *NiemObr 54, 54*.

»kędy inędy« (1): Muficié to fámi wyznác iż fie nam w tey mierze niegodzi kędy inędy vćiekác/ iedno do písmá Swiętego? *KrowObr 2*.

3. Wskazuje na miejsca charakteryzujące przebieg odbywania drogi lub na sposób osiągnięcia celu: którądy, przez co, czym; *quaqua Mącz; qua Modrz* (128) :

A. Pytajny (24) :

1) W zdaniu pytajnym (3) :

a. W pytaniu niezależnym; w marginesach [w pozycji inicjalnej] (2) : Kędy drogą za Pánem. *RejPos* 293 marg.

Szereg: »kędy a jako« (1): Kędy á iáko Páná Bogá do siebie przywabić *RejPos* 143 marg.

b. W pytaniu zależnym [w postpozycji] (1) : pytay sie oney cnotliwey tłufzczey/ kędy idzie/ á kędy fą drogi iego. *RejPos* 68v.

2) W zdaniu (lub w równoważniku zdania) dopełnieniowym [bez zapowiednika w zdaniu nadrzędnym; w postpozycji; „kędyby” (5)] (19) : *ZapWar* 1520 nr 2253; Alem wždy po tych karmiach medł Aż nie baczę kędym wyłzedł. *BierEz* Yv, H3v, K4; *FalZioł* IV 48d; Myfli sobie nieborak/ co dálej ma czynić/ Kędyby mógł ná onę gorę iáko wynidź. *RejWiz* 177, 189, 192; *BibRadz* Luc 5/18; *BielKron* 40; *OrzQuin* B2; thák iż iuż máciá iáko flepi fciány/ á nie widzą kędyby sie wyplátác s they ciemności fwoiey *RejAp* 136; *RejPos* 36v, 275; Támże fobye kráiny/ obá rozdzielili/ Kędy ktory miał iechác/ áby pewni byli. *HistHel* B3v; Bo ludzie chciwością vrzędow zápaleni/ vpornie fię ich domagáią/ nic niedbáiąc kędyby isć/ iedno dokąd [qua sit eundum, sed quo]. *ModrzBaz* 55v; Lecz tobie trzebá wielkiego dozoru/ Byś fię miárkował kędy lepiej płynác/ Gdzie ráfę minác. *KlonFlis* F4.

Szeregi: »gdy a kędy« (1): ále ieden zdrayca w nocy potáiemnie szedł do woyska Tureckiego wczynił fnimi fmowę dáć im znác gdy máią á kędy przypuścić ku łzturmu. *BielKron* 248v.

»kędy a jako« (1): A iż niewiedział kędy á iáko w to wkroczyć/ tedy rufzył onego łtárego fortelu fwego *RejPos* 25v.

3) W zdaniu przydawkowym [w postpozycji; „kędyby” (1)] (2) : bedzie žádal K. yey M. abi yey M. obyczaj y rade podala, kędi bi ktemv przidz mogly ych m. *LibLeg* 10/115v; *RejWiz* 192.

B. Względny (99) :

1) Wprowadza zdanie okolicznikowe miejsca [w tym: w połączeniu z okolicznikiem miejsca ze zdania nadrzędnego (31); w antepozycji (20), w postpozycji (14), w interpozycji (6)] (40) : *ZapWar* 1522 nr 2287, 1532 nr 2402, 2403; yechaly nyebozetha kandi znaly *LibLeg* 11/155; *BielKron* 111v, 353; Płzenicę dla ptáltwá przy łtodolách/ przy oborách/ kłásć kędy sie przechodzą žimie *GostGosp* 48.

W charakterystycznym połączeniu: kędy chce (chciał) (3).

Połączenia: »kędy ... poty« (2): kandym przesethl oth granycze vagielney kosczyesynskyey lyesnovolskyey pothy yesth Myrowskye gymyeny naprawo *ZapWar* 1520 nr 2253, 1532 nr 2402.

»tam kędy, kędy ... tam« (5 : 3): Wyemy to dobrze yze kandy shedl pan czersky od granicze sokolowskyey tam yego na prawo a mikolaya visnyewskyego na lewo *ZapWar* 1515 nr 2176, 1520 nr 2181; *RejFig* Aa4v; Acháb połzedł fwą drogą/ tám kędy iuż wiedzyał *HistHel* B3v; *Strum* M3 [2 r.], M3v, P4v.

»kędy tedy, tedy kędy, tedy ... kędy« (11 : 7 : 2): Iako thądy kądym szethl nyaprawo moye praczkye anyalewo mrokowszkye *ZapWar* 1516 nr 2124; Iako thądi kadi ya hydą hy hurząth schipie Granycze są spraviedlive Granycze *ZapWar* 1542 nr 2504, 1515 nr 2175 [2 r.], 2176, 2177 [2 r.], 1519 nr 2192,

1523 nr 2310 (17); á przypátruy mu krygu y ftąd y zowąd/ áby nie tędy buiáło kędy cbce/ ále kędy iego poćciwemu ftanowi należy. *RejZwierc* 113v; *Strum* F4v.

»wszędę ... kędy« (1): W miefzkaniu świátłó ma bydź wżędy wieczór/ kędy miefzkáią/ y kędy fie przechodzą białęłowy *GostGosp* 132.

a. *Z odzieniem czasowym: którędy i gdy* (2) : Ludzye fie obrázowi/ kędy ízedł kłániáli *RejZwierc* 115v; *BielKron* 215v.

2) *W funkcji okolicznika miejsca w konstrukcji: „nie masz” (lub elipsa) + inf czasownika (lub elipsa)* (3) : Íż widził íż świát miefza rozmáite błędy/ A przed iego ízaleńftwem/ do niebá nie kędy. *RejWiz* 177v; *BudBib* 1.*Mach* 9/45; Iefli wćiec/ niemáfz kędy/ Nieprzijaćiół pełno wżędy *KochPs* 206.

3) *Wprowadza zdanie przydawkowe; pełni funkcję zaimka „który”:* *którym lub przez który* [w tym: w nawiązaniu do *Połączenia* wyrazu określanego z zaimkiem wskazującym (12); w nawiązaniu do rzeczownika „miejsce”; w pozycji przed wyrazem określanym (2); „kędyby” (12)] (55) : *ZapWar* 1536 nr 2453; *BierEz* L3; *OpecŻyw* 164v; *Murm* 24 [2 r.]; *BartBydg* 7b, 12b; *FalZioł* ++4a, V 94; *RejPs* 65, 77, 127v, 157, 166v, 211v; Iefłczeć bych ia dziurę nálażł Kędy byś ítey fieći wylażł *RejRozpr* Fv; *KromRozm II* b2v; Wnetći ścięfzki vkaże kędy idź k lepřzemu *RejWiz* 134v, 177; Ale y drogi kędybych tám miał íść niewiem [*Sed neque viam, per quam pergatur illuc, aliquando cognovi*]. *Leop Tob* 5/2, 4.*Reg* 11/16; *RejFig* Dd2v; Kledy pod iednym zamkiem mieyfcá oględował/ Kędyby był ku íturmu ftuřznie przypuścić miał. *RejZwierc* 27v; *BibRadz Tob* 10/7, *Iudith* 13/19[20]; *BielKron* 111v, 320, 341v, 464; *HistRzym* 58; *RejPos* 12, 85v, 109v, 110, 146 (9); Iefzczę thego dokłádáiąc/ iżby fnádniey fnadź wyrozumieć mogł drogę kędy wąż lezie/ kędy rybá płynie/ kędy pthak leći/ niźli kędy leći mył á ípráwá człowieká młodościá vnicfionego. *RejZwierc* [121]; y vkażał y onę dzyurę kędy przychodzili do ołtarzá onego. *RejZwierc* 202v, 100, 130 [2 r.]; *BielSpr* 53; *BudBib Iudith* 13/19[20]; Pátrż mu innégo mieyfcá/ fuchégo/ kędy by téż mógl mieć dobre przyiechánie do Młyná. *Strum* 12; *KochFrag* 24; tedy przedsię przyrodzoné piérwřze rzęczyřko/ kędy piérwéy wodá ízłá [*eiusdem fluvii primaevus alveus, ubi ante deeursus aquae fuit JanStat* 420]/ ma bydź zá prawdźiwá gránicę onych dziedźictw *SarnStat* 466; *GosłCast* 55.

Połączenie: »kędy ... tam« (1): Na plácu v bron/ v wchodu mieyfckiego/ kędy wchodzą do wrot (tám) huczy [*In loco portarum, in ostio civitatis, in ingrçssu ostiorum clamet*]. *BudBib Prov* 8/3.

Szereg: »kędy i jako« (1): Íż iefliżeć mię Pan będzie raczył zołtháwić ná mieyfcu ná moim/ naydzieć on drogę kędy y iáko tho będzie ípráwić y vczynić raczył. *RejZwierc* 129.

4) *Wprowadza zdanie rozwijające, pozornie przydawkowe: a tamtędy, i tamtędy* (1) : Y wybudowáli káplice wyłokie Báálowi/ ktore íą ná dolinie řynow Hennom/ kędy przenařzáli przez ogień řyny y corki řwoie [*quae sunt in valle filii Hinnom, et ut transitum facerent filios suos et filias suas*] *Molochowi BibRadz Ier* 32/35.

C. *Nieokreślony; wskazuje na jakikolwiek, bliźej nie określony przebieg odbywania drogi lub na sposób osiągnięcia celu: którędyś, którędykolwiek, przez coś* [w *połączeniu z dodatkowym (jednym lub więcej) okolicznikiem miejsca*] (4) : *BielSpr* 58; *Przyrzékamći/ żeć fye iuż wodá pod nié nie podbije*. Chybá by kędy po řtrónie. *Strum* L3.

Zestawienie: »kędy inędy« [szyk 1 : 1] (2): A kędyż ci w tę Owczárnią weszli/ przez dźwierzéli/ czyli inędy kędy? *OrzQuin* Xv; *RejAp* 118v.

**** Bez wystarczającego kontekstu (1) :** Quaqua Kędyfz tędyfz/ Kędy fie komu zda. Albo którędy fie może doftać. Quaqua versus vel quaqua versum idem. *Mqcz* 338e.

4. Wskazuje na miejsce stanowiące punkt wyjścia, początek, źródło, pochodzenie: odkąd, skąd (13) :

A. Pytajny (3) :

1) W zdaniu dopełnieniowym [w postpozycji] (2) : Y począł im wyliczać ony fwe przygody [...]. Y kędy wzyął on pierścień *RejWiz* 127, 127.

2) W zdaniu podmiotowym [w antepozycji] (1) : Ale kędy pieniędzy doftać, tu fęk ná mie. *CiekPotr* 40.

B. Względny (7) :

1) Wprowadza zdanie okolicznikowe miejsca [w połączeniu z okolicznikiem miejsca ze zdania nadrzędnego] (2) : A ták tám Pan káždy [...] y Vrzędniká/ y Ekonomá pozna/ ktory dobrze fłuży. to ieft/ kędy przybywa intraty y naprawy wżelákíey imienia. *GostGosp* 4.

Połączenie: »stamtąd ... kędy« (1): Poydz ze mną do Ptolemáidy/ [...] á z támtąd że fię wrocę ná zad kędym przyfzedł [*conversus abibo Vulg*] *BudBib* 1.*Mach* 12/45.

2) Wprowadza zdanie przydawkowe; pełni funkcję zaimka „który”: z którego lub od którego [w tym: w nawiązaniu do rzeczownika „miejsce” (1); „kędyby” (1)] (4) : *FalZioł* V 34v; *RejPs* 62v; Słońce wřchodzi y záchodzi/ wráciąc fię do mieyfca fwego kędy wřchodzi [*et ad locum suum transit ubi oritur*]. *BibRadz Eccle* 1/5; Tedy ftroná przeciwna [...] nie ma poftępować w onéy áktciiéy dla śmierci ftrony fwyé/ ná tych Rocéch y przed fądem/ kędy była zawiłá [*in eisdem terminis et iudicio, ubi pendeat JanStat* 517] *SarnStat* 628.

3) Wprowadza zdanie rozwijające, pozornie przydawkowe: a stąd, i stąd (1) : á Wegri do Zamku wpuřtzono kendi także wielkie Skarbi wzieli *PaprUp* K3.

C. Nieokreślony; wskazuje na jakiekolwiek, bliżej nie określone miejsce stanowiące punkt wyjścia, początek, źródło, pochodzenie: odkądś, skądś [w tym: w połączeniu z dodatkowym okolicznikiem miejsca (1)] (2) : fami fie w tho Legaćikowie wdáváiá/ áby co kędy wyludźili. *BielKron* 407v; W tym obráli iednego wilká ftárego [...]/ ktorego wypráwili áby fzedł nad ono pśie woyfko/ y żeby fię kędy z iáki gory pilnie przypátrował fpráwie onego woyfká *CzahTr* D3v.

**** Dubium (w obrębie zaimka) (1) :** czo fzyę tyczyę o then ogroth na kyedi^m [błęd, zamiast: „kędy” albo „na ktorym”] stodalka lefzy Tam Rada wřzytka nadala kv vkrziwdzyęnyá pyerzinky 5 przętoff *ZapKóścier* 1586/6 8v.

II. Spójnik (9) :

1. Wprowadza zdanie czasowe: gdy, kiedy [w tym: w postpozycji (6), w antepozycji (2); „kędyby” (2)] (8) : *RejPos* 174v; á ná imię niech z Apořtołow pokaże řol y wodę/ ktorąby teź oni czárowáli: kędy ogieñ w wielką řobotę cáruiąc palili *CzechEp* 362.

Połączenia: »naonczas kędy« (1): Mowił nie bącznie/ á to ná on czás kędy powiedźiał/ Izaź wam może Bog wywieść wodę z tego kámieniá. *BibRadz* I 321a *margin*.

a. *Z odcieniem przeciwstawienia: podczas gdy (5) : PaprPan B3; iuż żagiel rośpięty/ Nawy znowu prowadził: kędy dwa okręty Z boku łye okazały KochPam 85; kościół [...] iáko ząwždy przed tym/ ták y teraz połyła káznodzieie ná włytek świát: kędy haeretykowie z drugiey łtrony nie czynią nic inłzego/ iedno odwracáią tych ktorzy pierwey Chrześcijány byli. WujNT 393.*

Połączenia: »kędy ... tedy« (1): Ahowiém kędy Słężak władzi Cztérdzieści álbo Pięćdzieśiat kóp/ ná ryby. tedy v nas beśpiecznie może władzić Sto kop. Strum P4.

»kędy ... to« (1): Zás kędy my ták dobrze czytamy: [...] To Graekowie ták pomieřzáli WujNT przedm 14.

2. *Wprowadza zdanie podmiotowe: że, iż (1) : OTo iáko ielt rzecz dobra y wdzięczna kędy brácia łpołecznie mieřzkáią [Ecce quam bonum et quam iocundum, habitare fratres etiam pariter]. BibRadz Ps 132/1.*

Synonim: gdzie.

Cf **KĘDY BĄDŹ, KĘDYĆ, KĘDYKOLE, KĘDYKOLI, KĘDYKOLWIE, KĘDYKOLWIEK, KĘDYS, KĘDYŻ, KĘDYŻKOLWIEK, NIEKĘDY, NIKĘDY**

ZZa